

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Jana Žilová

Práce: Špecifičnost percepce science fiction žánru v literatuře a filme.

Vedoucí DP: Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.

V hledání specifičnosti recepce sci-fi děl postupuje autorka systematicky budováním účeloslovného pozadí, takže začíná problematikou žánru vůbec, jako jistého rámce, který spoluurčuje výsledný proces recepce jednotlivého uměleckého díla, které kategoriálně spadá, na základě proměnlivého souboru vodítek, do příslušného žánru jako jistého významového pole. V této kapitole vyzdvihuje a analyzuje zejména koncepci implikovaného autora, implikovaného čtenáře a kontroverzní pojem autorské intence. V kapitole následující sestupuje směrem ke konkrétnosti, v tomto případě k filmového žánru obecně a jednotlivým žánrům, fungujících v kinematografii, zejména k sci-fi, hororu a westernu, u nichž dokládá interžánrový transfer a vzájemné ovlivňování. Přebírá a potvrzuje moderní chápání žánru jako jistého význam formujícího prostoru, nikoli pouhé množiny děl se společnými rysy. Po těchto přípravných ohledáních se zaměřuje v třetí kapitole na komparaci literárních a filmových žánrů, která ovšem mnohdy nereflektovaně přechází v komparaci médií, příslušných znakových nosičů a označujících systémů. Tato kapitola pak slouží jako východisko k rozboru změn, které nastávají při adaptaci, přenosu původně literárního díla do filmového média. V závěrečné kapitole využívá konceptů mezní situace (Jaspers), intertextuality, možného, resp. fikčního světa a encyklopedie fikčních světů (žánrovou obeznámenost), psychologický koncept tolerance víceznačnosti, aby se pokusila vymezit specifičnost žánru sci-fi ve filmu i literatuře s důrazem na diváckou, čtenářskou kompetenci a schopnosti tohoto žánru stimulovat rozšiřování percepčního, emocionálního, kognitivního i imaginativního horizontu recipienta.

Souhrnně lze pozitivně hodnotit širší záběr, promyšleně strukturovaný plán postupu práce a poměrně obsáhlý korpus literatury, který autorka zpracovala. Z práce rovněž vyzařuje upřímný zájem o zvolené téma a snaha dobrat se nosných závěrů. Bohužel se autorce ne právě podařilo dostat se nad úroveň kompilace, pouhého shromažďování citací či jejich parafrází a přejímání cizích myšlenek. Inovativní je naproti tomu využití konceptu tolerance vůči víceznačnosti v souvislosti s recepcí narativní fikce, potažmo sci-fikce. Autorka dosvědčuje schopnost práce s texty, orientaci v pramenech, chybí (možná) odvaha k samostatným, ne pouze přejatým názorům a samostatná argumentace. Z uvedených důvodů vážám s návrhem hodnocení mezi stupněm velmi dobře a dobře. Přiklonil-li bych se k lepšímu hodnocení, pak proto, že jsem mohl sledovat vývoj práce v řadě etap a posléze verzích, kdy tato předkládaná dalece překračuje původně nesourodý agregát „nestrávených“ citací.

Praha 21.5.2007

Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.

Zuska